

«DE WERELD VAN OCTAVE LANDUYT»

De grote tuin lijkt een prehistorische begraafplaats. Grote over het gazon verspreide boomschijven markeren een zichtbare scheidingslijn tussen leven en dood. De wintermist is weliswaar dunner geworden doch de stilte nog steeds even drukkend en intens als uren terug.

Rond het grote huis ligt een dik grinttapijt waar men onmogelijk doorheen kan zonder die stilte te bruskeren.

Even kunnen we ons niet van de indruk ontdoen hier alleen te zijn. Dat het grote huis onbewoond is. Jaren en jaren geleden door haar bewoners verlaten.

De bronzen deur in de donkere wand lijkt de poort naar een andere wereld. De hele omgeving kwam ons niet zo zeer vijandig dan wel bevreedend voor.

Na enig zoeken ontdekken we de kleine witte beltoets. Om onze komst te melden aan de kunstenaar.

Een mooie vrouw in rode bloese en zwarte rok, het haar streng naar achter gekamd verwelkomt ons. Haar gratie breekt de somberheid weg die ons heeft overvallen, haar melodieuze stem verdrijft de beklemmende stilte en haar zachte blik schenkt ons een gevoel van veiligheid. Mona Landuyt begeleidt ons zoals ze reeds met zovelen voor ons deed, naar de gezellige woonkamer waar we eerst een kop koffie drinken met haar echtgenoot Octava Landuyt vooraleer in zijn wereld binnen te dringen.

Boeiend, soms verwarrend, maar vooral erg intrigerend waren de uren die volgden.

De wereld van Octave Landuyt. Grensoverschrijdend en tegelijk vertrouwd. Een confrontatie met vreemd en toch herkenbare elementen. Een ontmoeting ook met dingen die men als een verdediging, als afstotend of beangstigend meent te moeten ervaren. Een kunst die hoe dan

ook eerlijk blijft. Nooit tevoren hebben we dat klimaat van geestverruimde effecten in de kunst ervaren als bij Octave Landuyt. Geestverruimend ondanks de chaotische reis die we met hem maken doorheen tijd en ruimte, waar zijn creaties, hetzij een schilderij, een litho, een juweel, een keramiek, een wandtapijt, een avondkleed of een design-ontwerp van getuigen.

Een tijd van decennia door kunst beheerst, een afstand van duizenden kilometers door kunst samengebracht.

Landuyt en de renaissance

In de loop der jaren wist Octave Landuyt zich te omringen met een al even prachtige als unieke verzameling kunst- en natuur-historische voorwerpen afkomstig uit zowat alle delen van de wereld.

In het kleine rode salon wijst Landuyt ons in het bijzonder op een Egyptische en een Peruviaanse mummie. Het Egyptische lichaam rust rechtopstaande in een prachtige glazen kast. Op de toonbank ter hoogte van haar hals heeft Octave Landuyt een door hem ontworpen juweel aangebracht. Sierraad voor een verre godin. En daar is al meteen mee vertelt dat de kunstvoorwerpen en natuurhistorische objecten voor Octave Landuyt meer zijn dan zo, maar een siervoorwerp.

Ze getuigen nog steeds, lang na hun dood, van de luister van verdwenen culturen.

De Egyptische mummie is al wat rest van een vrouw die ooit geleefd heeft in het land van de Nijl. Dit circa 2500 jaar voor Christus. Wellicht was zij de courtisane van één der farao's. Haar aanblik bevestigt op onverklaarbare wijze een steeds hernieuwde aanwezigheid. Net zoals de Peruviaanse mummie. Ooit waren het mensen die eens de kortstondigheid van lief en leed mochten meemaken. Zich gedroegen in ons evenbeeld. Dit gevoel vindt men in iedere kleine toets bij Landuyt terug. Er gaat een ontegensprekelijke kracht van uit.

Waarom we het daar zo uitvoerig over hebben?

«De verzameling kunstvoorwerpen en natuurhistorische bizarrerieën zijn voor de kunstenaar zelf een ideale bron van evasie, voor ontspanning in de tijd en in

de ruimte waaraan de moderne mens inzonderheid de artistiek, zo'n nijpende behoefte heeft.

Negermaskers en Centraal Afrikaanse vooroudersbeelden, Egyptische mummies en sarcofagen, Peruviaanse skeletten en dodensluiers, skulpturen van de Azteken en de Maya's, gouden juwelen van Bogota, wedijveren in waarde en in zeldzaamheid met de fraaiste stukken uit de eilanden van de Stille Zuidzee.

Het is opvallend hoe deze verzamelaar met voorliefde uitziet naar het uitzonderlijke, het bevreedende, ja, het angstaanjagende in een kunstwerk. Het macabere schrikt hem daarbij niet af, integendeel. En wie weet zit er geen dosis provocatie in de uitstalling van de attributen van de dood. De dageraad die er een eind zal aan stellen aan deze dans macabre is nog lang niet in het verschiet. Alles wijst er veeleer op dat die flirt met de dood, om het leven op te hemelen, voortdurend méér aan innigheid gaat winnen!»

Tot zover Emile Langui die we hier citeren omdat we het nooit zo goed zouden hebben verteld als hij, de Octave Landuyt kenner bij uitstek.

Vanuit het kleine salon zijn we inmiddels verder gewandeld tot in het atelier.

In die hoge met stilte, kunst en inspiratie geladen ruimte voelen we ons pas indringers in de wereld van Landuyt.

Ooit heeft iemand hem een renaissance mens genoemd. Hier in dat imponerende atelier met het grote barok aandoende schilderij tegen de wand menen we iets van die sfeer te proeven.

De renaissance die kenmerkte zich volgens Landuyt door een haast volmaakt gunstig klimaat inzake de dialoog tussen het oude en het nieuwe, tussen vroegere en hedendaagse cultuur.

Meer bepaald de band met het oude Griekenland. De verbondenheid die Octave Landuyt voelt met andere culturen is be-

Tot stilstand gesteld: 1982.

kend. Maar voegt hij daar zelf aan toe; «Dat is geen reden om alleen in het verleden te verpozen. Men mag de link niet verliezen tussen het hedendaagse en toekomst».

Picasso zei in dat verband ten andere; «Ik heb doen waarderen wat altijd reeds bestond. Ik heb niets nieuws gebracht». Zou dit misschien ook wel eens een synthese kunnen zijn van Picasso zijn kunst of ruimer nog?

In die zin rekent Landuyt ook af met de trend om alles wat nieuw is zowel in de kunst als de maatschappij stevast goed te vinden. Kunst moet gewaardeerd worden om dat het echt is, omdat het groot is. Niet aansluitend omdat het avantgarde is of uit snobisme. Echte kunst betekent overigens ook dat men risico's durft te nemen.

«We gaan ten onder aan een maatschappij waarin niemand nog iets durft te wagen. Met bovendien een administratie, een organisatie en een ordening die alles afremt».

De juwelier

In zijn atelier heeft Landuyt zich een halve verdieping voorbehouden waar hij tekent, aquarelleert, etst, schetst, lithografeert enz... Hier worden de meeste scheppingen gedroomd, uitgedroogd, gewijzigd en verbeterd. Landuyt is een perfectionist, dat is geweten.

«Juwelen ontwerpen is voor hem wat hij noemt «spielerei»? Hij doet het tussendoor al het andere. Een soort hobby bijna die hem moet afleiden van de al te intense arbeid, die hij zichzelf sinds jaar en dag als kunstenaar oplegt.

Tussen twee schilderijen in, twee pastels, twee keramieken, twee leergangen; twee debatten of twee vernissages gaat hij, meestal in de stilte van de nacht, aan zijn witte werktafel zitten puzzelen met halfedelstenen en briljanten, paarden, kralen, ivoor en parelmoer, amethyst en agaath, granaat en robijn, saffier en topaas, smaragd en opaal, turkoois en aquamarijn enz...»

Als kunstvoorwerp wordt het juweel volgens Landuyt bijzonder eerlijk benaderd. Hier komt snobisme veel minder bij te pas dan veelal wordt verondersteld. Men kiest het omdat men het werkelijk mooi vindt.

Voor een oponthoud.

Tallulah: 1970.

Vermoedelijk steekt er ook iets van een magisch ritueel in het dragen van een juweel. De vrouw die het draagt voelt het op haar huid. Een juweel kan men als kunstvoorwerp ook beter «lichamelijk» aanvoelen, makkelijk vasthouden. Men bekijkt het niet alleen met de ogen, men beleeft het evenzeer vanuit het onderbewuste.

Men doet dit ook met andere kunst, maar het juweel leent er zich uitermate goed toe.

Het kleinood in al zijn pracht, eens geschonken aan de godin van de eeuwige nacht is meer dan zo maar een sieraad. Het gouden voorwerp aangebracht op de glazen kist van de Egyptische courtisane gemaakt met stenen van het prachtigste blauw lijkt even mooi en ongenaakbaar als het beeld van die Egyptische vrouw die bij ons komt vanuit het verre verleden. Waaruit alweer blijkt dat de schepingskracht van Landuyt, ook in zijn ontwerpen van juwelen veel verder reikt dan zo maar een design. Maar evenzeer op de verbondenheid van Landuyt met al dan niet verdwenen oude en magische beschavingen. Landuyt poogt duidelijk te ontkomen aan de beperkingen van deze eeuw en maakt bijgevolg veeleer een «kunst tegen de tijd».

Met zijn oeuvre waarin hij zich weliswaar zo vaak als een hopeloos alleenstaand man getekent weet, ontsnapt hij tevens aan de geijkte gewoonte om iedereen te classificeren. Hij is niet alleen een kenner maar ook een schepper van mythen. Wanneer we die zondagmiddag terug kustwaarts rijden heeft de mist zich teruggetrokken in de turfputten langs de Schelde. Onmachtig voelen we ons om over de wereld van Landuyt een bondig reisverslag op te stellen. Het beperkte zich uiteindelijk tot een sfeerbeeld en flarden, aangevuld, met wat vooral Emiel Langui over hem schreef in het zowel prachtige als degelijke kunstboek; «Octave Landuyt»

Priem-a-donna: 1981.